4 Μαΐου 2018

Καθήλωσε η εκδήλωση για τα 180 χρόνια από την ίδρυση του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου

/ Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός

180 χρόνια συμπληρώθηκαν από την ίδρυση του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών και το Πανεπιστήμιο τίμησε την επέτειο με ένα πλήθος επιστημονικών και πολιτιστικών δράσεων.

Καταληκτήρια εκδήλωση αυτού του κύκλου ήταν η μεγάλη εορταστική συναυλία «180 χρόνια Πανεπιστήμιο – 180 χρόνια τραγούδια», με σημαντικούς εκπροσώπους

του ελληνικού τραγουδιού, που πραγματοποιήθηκε χθες στο Μέγαρο Μουσικής, στην Αίθουσα Χρ. Λαμπράκης, παρουσία περίπου 1.800 θεατών.

Ήταν μια γοητευτική μουσική αναδρομή στην παράλληλη πορεία της πόλης της Αθήνας και του Πανεπιστημίου της, μέσα από 30 εμβληματικά τραγούδια που διατρέχουν τον χρόνο.
Τί «άκουσαν» τα Προπύλαια στα χρόνια αυτά; Μέσα από κείμενα εποχής, μουσικές και τραγούδια αποτυπώθηκε το ιστορικό και κοινωνικό κλίμα κάθε περιόδου, από το 1837 (όταν άνοιξε τις πόρτες του το πρώτο Πανεπιστήμιο στην «οικία Κλεάνθους» στην Πλάκα) έως τις μέρες μας.

Η εκδήλωση ξεκίνησε με προσφώνηση του Πρύτανη, καθηγητή Μ.-Α. Δημόπουλου, ο οποίος αναφέρθηκε στη σχεδόν παράλληλη πορεία του νεοσύστατου ελληνικού Κράτους και του πρώτου Δημόσιου Πανεπιστημίου, «μια πορεία εξόχως σημαντική και καταλυτική για τη συγκρότηση πολλών θεσμών και γενικότερα για τη λειτουργία του Κράτους», σημειώνοντας τη διάθεση και την πίστη του Πανεπιστημίου Αθηνών για συνεχή προσφορά στην πορεία ανασυγκρότησης της χώρας.

Ακολούθησε προβολή σύντομης ταινίας με θέμα την ιστορία και την παρουσία του ΕΚΠΑ σήμερα.

Στο μουσικό μέρος της εκδήλωσης ακούστηκαν πολλά αγαπημένα τραγούδια των Βασίλη Τσιτσάνη, Μάνου Χατζιδάκι, Μίκη Θεοδωράκη, Σταύρου Ξαρχάκου, Μάνου Λοΐζου, Διονύση Σαββόπουλου, Λουκιανού Κηλαηδόνη, Ηλία Ανδριόπουλου, Θάνου Μικρούτσικου, Παύλου Σιδηρόπουλου και Γιάννη Αγγελάκα. Τα τραγούδια αυτά, τοποθετημένα σε μια χρονολογική σειρά, αφηγήθηκαν συμβολικά τη μουσική ιστορία αυτής της περιόδου με επίκεντρο τους αγώνες και τις διεκδικήσεις των φοιτητών και της ελληνικής νεολαίας.

Τραγούδησαν οι (αλφαβητικά): Δήμητρα Γαλάνη, Μανώλης Μητσιάς, Διονύσης Σαββόπουλος, Ηρώ Σαΐα, Ελένη Τσαλιγοπούλου και Θανάσης Χουλιαράς, με συνοδεία από την Ορχήστρα Σύγχρονης Μουσικής της ΕΡΤ, υπό τη διεύθυνση του Τάσου Συμεωνίδη, και τη Χορωδία του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του ΕΚΠΑ, υπό τη διεύθυνση του καθηγητή Νίκου Μαλλιάρα. Το ταξίδι στο χρόνο ανέλαβε να αφηγηθεί η ηθοποιός Δήμητρα Στογιάννη και ο καθηγητής Λάμπρος Λιάβας.

Η έρευνα του ιστορικού και μουσικού υλικού έγινε από τους καθηγητές του ΕΚΠΑ Βαγγέλη Καραμανωλάκη (Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας/Ιστορικό Αρχείο) και Λάμπρο Λιάβα (Τμήμα Μουσικών Σπουδών). Την ενορχήστρωση των τραγουδιών έκανε ο Αχιλλέας Γουάστωρ, τη σκηνική επιμέλεια υπέγραψε η Σοφία Σπυράτου και

την καλλιτεχνική επιμέλεια ο Λάμπρος Λιάβας.

Μέγας χορηγός της εκδήλωσης ήταν η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδας. Παράλληλα, ο Οργανισμός Μεγάρου Μουσικής Αθηνών στήριξε σημαντικά τη διοργάνωση της καταληκτήριας εορταστικής συναυλίας.

180 χρόνια ΕΘΝΙΚΟ & ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Μια σύντομη αναδρομή

Το ΕΚΠΑ υπήρξε το πρώτο Πανεπιστήμιο όλης της Νοτιοανατολικής Ευρώπης. Εγκαινιάστηκε στις 3 Μαΐου 1837 και στεγάστηκε αρχικά στην Πλάκα, στο σπίτι του αρχιτέκτονα Σταμάτη Κλεάνθη (στον οποίο οφείλεται το πρώτο πολεοδομικό σχέδιο της Αθήνας). Ξεκίνησε με τέσσερεις σχολές: Νομική, Θεολογική, Ιατρική και Φιλοσοφική και τον πρώτο χρόνο παρακολούθησαν τα μαθήματα 52 φοιτητές και πολλοί ακροατές. Ανάμεσα στους ακροατές ήταν και ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης, ο οποίος το 1838 εκφώνησε στην Πνύκα τον περίφημο λόγο του ως πνευματική παρακαταθήκη στη νέα γενιά.

Το κυρίως κτήριο του Πανεπιστημίου, τα γνωστά Προπύλαια, εγκαινίασε τη λειτουργία του το 1841, σε σχέδια του Θεόφιλου Χάνσεν, με δημόσιο έρανο όπου πολλοί Έλληνες και ξένοι συνεισέφεραν τον οβολό τους.

Τα φοιτητικά κινήματα, ήδη από το 1862 με τη έξωση του Όθωνα, αναδεικνύονται

διαχρονικά σε μια δυναμική συνιστώσα του ιδρύματος διεκδικώντας εθνικά, πολιτικά, κοινωνικά και πανεπιστημιακά αιτήματα.

Στο τέλος του 19ου αι. και τις αρχές του 20ού αι. το Πανεπιστήμιο ακολούθησε τις μεγάλες κοινωνικές αλλαγές. Το 1890 η πρώτη γυναίκα φοιτήτρια, Ιωάννα Στεφανόπολι, έγινε δεκτή στην Ιατρική Σχολή, ενώ το 1909 διορίστηκε στην ίδια Σχολή η πρώτη υφηγήτρια, η Αγγελική Παναγιωτάτου. Την ίδια περίοδο η Μαρίκα Κοτοπούλη τραγουδούσε στη σκηνή της επιθεώρησης το «Εγώ είμαι η νέα γυναίκα»!

Το 1911 η κυβέρνηση Βενιζέλου θεσμοθέτησε τον πρώτο οριστικό κανονισμό του Πανεπιστημίου, ενώ ο εθνικός ποιητής Κωστής Παλαμάς υπήρξε ο μακροβιότερος Γραμματέας του (1897-1928).

Η δεκαετία του 1940, με τον Πόλεμο, την Κατοχή και τον Εμφύλιο, έγραψε άλλη μια ταραγμένη σελίδα στην ιστορία του Ιδρύματος, με τη στράτευση ενός σημαντικού μέρους του καθηγητικού προσωπικού και χιλιάδων φοιτητών και φοιτητριών στον αγώνα ενάντια στους κατακτητές.

Στη δεκαετία του 1960, το Πανεπιστήμιο, χάρη και στην κατάργηση των διδάκτρων, γνώρισε μια εντυπωσιακή αύξηση των φοιτητών του. Συνθήματα όπως το 1-1-4 ή το 15% για την παιδεία αντήχησαν στους δρόμους της Αθήνας, με το φοιτητικό κίνημα να πρωτοστατεί στις συλλογικές διαμαρτυρίες. Η εξέγερση της Νομικής, τον Φεβρουάριο του 1972 αποτέλεσε μιαν από τις πιο σημαντικές στιγμές του αντιδικτατορικού νεανικού αγώνα

Μετά το 1974, καινοτόμα γνωστικά αντικείμενα εισάγονται στο πρόγραμμα σπουδών, νέες σχολές και τμήματα δημιουργούνται και το Ίδρυμα στελεχώνεται από καινούριο, πολυπληθέστερο επιστημονικό δυναμικό το οποίο έχει στενή σχέση με τη σύγχρονη, διεθνή επιστημονική σκέψη. Η κατάργηση του θεσμού της έδρας συντελεί σε ένα πιο ευέλικτο και σίγουρα πολύ πιο δημοκρατικό τρόπο οργάνωσης της πανεπιστημιακής ζωής.

Από τη δεκαετία του 1990 και μετά, η θεσμοθέτηση των μεταπτυχιακών σπουδών και τα ευρωπαϊκά προγράμματα έρευνας συντελούν καθοριστικά στην ανάπτυξη των ερευνητικών υποδομών του αλλά και των σχετικών δραστηριοτήτων του.

Όλα αυτά τα 180 χρόνια, εκατομμύρια άνθρωποι (φοιτητές, φοιτήτριες, διδακτικό και διοικητικό προσωπικό) πέρασαν από τις αίθουσες του ΕΚΠΑ. Η πλειονότητα όσων στελέχωσαν την πολιτική και κοινωνική ζωή της χώρας, τουλάχιστον μέχρι τον Μεσοπόλεμο προέρχεται από το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών. Πρόεδροι της δημοκρατίας, πρωθυπουργοί, υπουργοί κ.ά., υπήρξαν μέλη

του διδακτικού προσωπικού του, ενώ εξέχουσες διεθνώς προσωπικότητες της επιστήμης και του πολιτισμού, πέρασαν από τα έδρανά του.

Από την ίδρυσή του, το ΕΚΠΑ υπήρξε σε μεγάλο βαθμό, η ραχοκοκαλιά της επιστημονικής, κοινωνικής και πολιτιστικής ζωής της χώρας. Σήμερα, αποτελείται από 8 σχολές και 33 τμήματα, ενώ το προσωπικό του, διδακτικό και διοικητικό, ξεπερνά τους 3.000 ανθρώπους. Οι φοιτητές και οι φοιτήτριές του, προπτυχιακοί, μεταπτυχιακοί και υποψήφιοι διδάκτορες υπερβαίνουν τους 65.000.

Τα τελευταία χρόνια, το Ίδρυμα γνωρίζει, όπως και όλη η ανώτατη εκπαίδευση, μια πρωτοφανή μείωση της κρατικής στήριξης στο έργο του, τη σημαντική μείωση του επιστημονικού του δυναμικού και παράλληλα την αποδημία χιλιάδων αποφοίτων του στο εξωτερικό. Σε μιαν εποχή κρίσης και δραματικών αλλαγών καλείται και πάλι να προσαρμοστεί και να αναδιαμορφώσει τη φυσιογνωμία του. Δεν είναι η πρώτη ούτε και η μόνη φορά, όπως αποτυπώνεται και στην ιστορία του η οποία είναι αναπόσπαστα συνδεδεμένη με τις διαδρομές της ελληνικής κοινωνίας!

Γι’ αυτό και είναι πάντοτε χρήσιμες οι σχετικές αναδρομές -όπως αυτές που επιχειρούνται με αφορμή την επέτειο των 180 χρόνων- καθώς οδηγούν στην κριτική αποτίμηση και στον αναγκαίο αναστοχασμό σε σχέση με τη θέση και τον ρόλο του Πανεπιστημίου στην Ελλάδα του 21ου αιώνα.

Πηγή: iefimerida.gr